

tiatione clericis prohibita«. Pohvalno je, što je »svećenicima mešetari ma« tu pobrojio čega se sve imaju kloniti, te što sve ne sramoti samo njih lično (obično su to već i onako nikakovi karakteri), nego je na štetu ugleda čitavog staleža.

Mnogo je materijala sabrano u ovom svesku; sav je pregledno poredan, solidno obrazložen i dobrim stilom napisan. Kako je ranije već rečeno, djelo će biti od koristi studentima i svećenicima.

Prof. A. Z.

Antun Alfirević D. I.: Bliže k Bogu, Hrvatska Knjižara, Split, 1938., strana 136, in — 16.—. Mala, ugodno pisana knjižica apologetskog karaktera. Zapravo kozerija o potrebi vjerovanja u Boga i kršćansku objavu, protkana velikim brojem citata. Po svojoj dinamici slična je Ušeničnikovoj »Filozofiji života«, ali bez onako prononsiranog nastojanja oko sistematizacije.

Pisac izlaže i pripovijeda s pravim volubilitetom rođenog Dalmatinca, služi se tekstovima i primjerima velikom laganošću, ne tražeći toliko njihov kronološki slijed koliko psihološki efekat. Cilj knjižice nije dokazivati putem silogizama, nego probuditi uvjerenje djelujući na nutarnost čovjekovu. Puštajući stoga po strani metafizičku argumentaciju pisac upozorava na dva faktora naše nutarnosti: težnju za beskonačnom srećom i uvijek većim znanjem. Oba ona vode nas Bogu, i autor zaista privlačivim i zanimljivim načinom to pokazuje. Iza toga dolaze otsjeci: Krist Bog i Papa.

Na terenu primjera i konkretnih činjenica na kojima se pisac kreće izgleda da bi prijelaz od Boga k Bogu-Čovjeku mogao bi biti nešto naravniji. Ne bi li naime psihološki bilo kud i kamo uvjerljivije, iza poglavlja o potrebi Boga, napraviti prelazno poglavlje o nezadovoljenim težnjama za srećom i znanjem, za neodređenim, ali historički sigurnim težnjama za »Spasiteljem«, a onda tek prijeći na stvarno zadovoljnje tih težnja: dolazak Kristov? Ovako onaj prijelaz iz zapravo naravnog reda u misnu žrtvu: središte nadnaravnosti, izgleda odveć nagao i neočekivan. A to se tim više doima što se pisac u prvom dijelu, pokazuje kao vrstan psiholog. Zato držimo, da bi na tu stvar u eventualnom slijedećem izdanju trebalo zbilja pripaziti. Međutim bez obzira a ovaj detalj, u cjelini knjižica je lijepo i zanimljivo pisana pa će je svatko rado pročitati.

Dr. Đ. Gračanin.

Dr. Janko Oberški: Osnovi katoličke vjere. Priručnik za više razrede srednjih škola. III. izdanje priredio Pavao Mušak. Cijena 20.— din. Zagreb 1938. Tisak Nadbiskupske Tiskare. U predgovoru pisac napominje da je, u dogovoru s autorom, priredio ovo treće izdanje ispustivši teže partije ili preradivši ih na lakši način. Stvarno izmjene nisu znatne, te ovom zgodom nemamo posebnog povoda da se na udžbenik kritički osvrćemo. Tim više, što sam g. priređivač smatra ovo izdanje privremenim obzirom na predstojeći novi nastavni program. Ipak nemožemo a da ne napomenemo da nam neki dijelovi u ovom izdanju izgledaju odveć skraćeni. To posebno vrijedi za dijelove o nekršćanskim religijama, koji kao sredstvo komparacije, igraju pri utvrđivanju prave religije veliku psihološku ulogu. Jednako premalo nam mjesta izgleda dano kapitalnom apologetskom argumentu, Kristovu uskrsnuću

i objekcijama proti njemu, koje danas đaci na sve strane čuju. S druge strane poglavlja koja se odnose na zadaću i vlast Crkve, zatim monarhično uređenje crkvene hijerarhije i hijerarhijske stepene dali su se više sintetično obraditi, a da time ne pretrpi baš jasnoća izlaganja. Time bi se ujedno izbježla preopsežnost, koju je pisac inače, posve opravdano nastojao ukloniti.

Dr. Đ. Gračanin.

A. Willwoll: Seele und Geist. Ein Aufbau der Ssychologie. 8°. VIII—258 S. Freiburg i. Br., Herder, 1938. Stoji....

Profesori isusovačkog skolastikata (Berchmans-Kolleg) u Pullachu kod Münchena počeli su izdavati kolekciju filozofskih disciplina na njemačkom i latinskom jeziku pod naslovima »Mensch, Welt, Gott« i »Institutiones philosophiae scholasticae«. Latinski je tekst zamišljen kao priručnik slušača filozofsko-bogoslovskih učilišta, te se u načinu prikazivanja drži tradicionalne skolastičke metode. Njemački tekst, obratno, više je namijenjen široj čitalačkoj publici današnje duhovne situacije, pa je i prikazivanje u tom pravcu slobodnije i življe. Dosad je izašao drugi svezak njemačke i latinske kolekcije od J. de Vriesa »Denken und Sein« i »Critica« (recenziju od S. Zimmermanna vidi u Bogoslovskoj smotri 1938, br. 1, str. 108—109), te četvrti svezak njemačke kolekcije od A. Willwolla »Seele und Geist«. Willwoll — koji je ujedno profesor na Gregorijani u Rimu, gdje predaje po jedan semestar godišnje — dosad je najviše poznat po svom djelu »Begriffsbildung« (Leipzig 1926), koje je nastalo u Bühlerovoj školi psihologije mišljenja, kao i po mnogobrojnim svojim člancima u različnim stručnim časopisima. Koliko je dobar poznavalac skolastičke filozofije, toliko je i priznat radnik na području moderne empirijske psihologije, naročito na području psihologije mišljenja. Zato njegov prikaz o duši i duhu dolazi iz najpozvanijeg pera.

Pisac se u svojoj knjizi morao ograničiti na to da daje pregled psihologije pod vidom najsavremenijih pitanja, kako to odgovara smislu i svrsi spomenute kolekcije. S tog se stanovišta moraju promatrati njegovi izvodi, koji zbiljski više daju nego što bismo u prvi mah očekivali. »Bilo je potrebno«, kaže pisac u predgovoru, »da iz punine gradiva samo nešto izaberem, da drugo (katkad nerado) ispustim ili samo ukratko spomenem.« Možda će tko u pogledu izbora biti drugog mišljenja ili željeti drugi raspored prikazanog gradiva. No to bi bile želje koje ne bi tangirale nutarnju vrijednost knjige, jer je ova i u svom sadašnjem obliku već toliko dotjerana da izvrsno odgovara današnjim potrebama.

U kratkom uvodu od 13 strana prikazuje pisac smisao psihologije na način koji upravo izaziva zanimanje za upoznavanje duševnog života. Tko već poznaje psihološku problematiku po stanovištima različitih škola i struja, taj vidi da se u ovoj knjizi o svima njima vodi računa, ali ne nametljivo i polemički, već obzirno i konstruktivno. — Knjiga ima tri dijela. Prvi dio (14—36) radi o egzistenciji duše, o njevoj supstancijalnosti i nematerijalnosti. Najopširniji je drugi dio (37—238), o biti duše, u četiri ostsjeka: 1. o spoznavanju uopće, o osjetilnom spoznavanju, o predodžbama, o pamćenju i o mišljenju; 2. o nagonima,